

СНЕЖАНКА

Било посред зима и снежинките падали като пух от небето. Една царица седяла на прозореца от черно абаносово дърво и шиела. И както шиела, убола си пръста с иглата и три капки кръв паднали на снега. И тъй като червенината изглеждала много хубава в снега, царицата си помислила: „Ах, де да имах едно дете бяло като сняг, червено като кръв и чернооко като дървото на рамката!“

Скоро след това тя родила дъщеря, която била бяла като сняг, червена като кръв и чернокоса като абаносово дърво – затуй я нарекли Снежанка. Ала щом се родило детето, царицата умряла.

След година царят отново се оженил. Новата му съпруга била хубавица. Държала се гордо и високомерно и не можела да си представи, че друга може да я надминава по хубост. Тя имала едно чудно огледало; когато пристъпвала пред него и се оглеждала, попитала:

*– Огледалце, огледалце от стената,
коя е най-хубава на земята?*

Огледалцето отговаряло:

– Вий царице, вий сте най-хубава на земята.

Тогава тя се успокоявала, защото знаела, че огледалцето казва истината.

Ала Снежанка растяла и ставала все по-хубава и когато станала на седем години, била красива като ясен ден и по-хубава от самата царица. Когато царицата веднъж попитала своето огледало:

*– Огледалце, огледалце от стената,
коя е най-хубава на земята?*

то отговорило:

*– Най-хубава на земята сте, царице, вие –
но Снежанка с хубостта си сто пъти ви бие.*

Тогава царицата се уплашила и пожълтяла, и позеленяла от завист. От този миг, щом съглеждала Снежанка, сърцето ѝ се обръщало в гърдите – тъй много мразела момичето. И завистта и високомерието растели като плевели все по-буйно в сърцето ѝ – нямала вече покой ни денем, ни нощем. Тогава тя повикала един ловец и му рекла:

– Заведи това дете в гората, не искам вече да го виждам пред очите си. Убий го там и ми донеси за доказателство, че си го убил, сърцето му.

Ловецът се покорил и го отвел, ала когато изва-

дил ножа си, за да прободe невинното сърце на Снежанка, тя почнала да плаче и му се замолила:

– Добри ми ловецо, не ми взимай живота. Аз ще избягам в дивите гори и никога вече няма да се върна у дома.

И тъй като детето било толкова хубаво, той се смилил и казал:

– Бягай, клето дете.

„Дивите зверове скоро ще те разкъсат“ – мислел си той и все пак сякаш някакъв камък бил паднал от сърцето му, защото не трябвало сам той да го убие. Тъкмо в това време доприпкало едно диво прасе и той го промушил, извадил сърцето му и го занесъл като доказателство на царицата. Готвачът трябвало да го посоли и сготви, и злюбната жена го изяла, като мислела, че яде сърцето на Снежанка.

Клетото дете останало сам-самичко в гората и такъв страх го обзело, че оглеждало всеки лист по дърветата и не знаело къде да се дене. Тогава то започнало да тича, тичало по острите камъни и през тръните, а дивите зверове минавали край него – ала нищичко не му сторили.

Тичало то тъй чак до привечер, додето краката му можели, и накрая видяло една малка къщичка и влязло вътре да си почине. Всичко в къщичката било мъничко, но тъй чисто и красиво, че не може просто да се разкаже. Имало една масичка с бяла покривка и със седем малки панички: до всяка паничка по една лъжичка, едно ножче, една виличка и една чашка. Край стената били наредени едно до друго седем мънички легла, покрити с белоснежни покривки. Тъй като Снежанка била много гладна и жадна, тя си хапнала от всяка паничка по малко зеленчук и хляб

и си пийнала по капка вино от всяка чашка; защото не искала да отнеме само на един всичко. След това, тъй като била много уморена, тя понечила да си легне на някое от леглата, но никое не ѝ било по мярка: едно било много дълго, друго – много късо, докато най-сетне седмото ѝ прилегнало. Тя легнала на него и заспала.

Когато се стъмнило съвсем, дошли господарите на къщичката; това били седемте джуджета, които копаели руда в планините. Те запалили седемте си свещички и като светнало в къщичката, видели, че някой е влизал в нея, защото всичко не било тъй в ред, както те го били оставили. Първото джудже рекло:

– Кой е сядал на столчето ми?

Второто:

– Кой е ял от паничката ми?

Третото:

– Кой е отчупил от хлебчето ми?

Четвъртото:

– Кой е ял от зеленчука ми?

Петото:

– Кой е бол с виличката ми?

Шестото:

– Кой е рязал с ножчето ми?

Седмото:

– Кой е пил от чашката ми?

Тогава първото се огледало наоколо и видяло, че на леглото му има една малка гънка и пак рекло:

– Кой е лежал в леглото ми?

Другите също се притекли и извикали:

– И на моето е лежал някой!

Седмото пък, като погледнало леглото си, съзря-

ло Снежанка, която лежала на него и спяла. То повикало другите, те дотичали и извикали от учудване, донесли седемте си свещички и осветили Снежанка.

– Господи, Господи – извикали те, – какво хубаво дете! – и толкова много се зарадвали, че не го събудили, ами го оставили да си спи в леглото. А седмото джудже преспало при другарите си – при всеки по един час, и нощта минала.

Когато съмнало, Снежанка се събудила и като видяла седемте джуджета, уплашила се. Ала те се отнесли приятелски с нея и я запитали:

– Как се казваш?

– Казвам се Снежанка – отвърнала тя.

– Как си попаднала в нашата къща? – взели да я разпитват джуджетата.

Тогава тя им разказала, че мащехата ѝ искала да я погуби, ала ловецът ѝ подарил живота и тя тичала цял ден, додето най-сетне намерила тяхната къщичка. Джуджетата рекли:

– Ако си съгласна да се грижиш за нашето домакинство, да готвиш, да оправяш леглата, да переш, да шиеш и плетеш, да държиш всичко чисто и наредено – можеш да останеш при нас и нищо да не ти липсва.

– Да – рекла Снежанка, – на драго сърце – и останала при тях.

Тя подреждала къщата им; те отивали сутрин в планините и търсели руда и злато и се връщали вечер – тогава трябвало да бъде готово яденето. През целия ден момичето стояло само, та добрите джуджета му заръчвали:

– Пази се от мащехата си, тя скоро ще научи, че си тука; не пускай никого вътре.

А царицата, след като изяла сърцето, за което вярвала, че е на Снежанка, и се помислила отново за най-хубава, отишла пред своето огледало и рекла:

*– Огледалце, огледалце от стената,
коя е най-хубава на земята?*

Тогава огледалото отговорило:

*– Най-хубава на земята сте, царице, вие,
но сред горските дървета,
при добричките джуджета,
грей Снежанка,
що по хубост сто пъти ви бие.*

Тя се уплашила, защото знаела, че огледалото не лъжело, и разбрала, че ловецът я измамил и Снежанка е още жива. И отново дълго мислила как да я погуби; защото завистта не ѝ давала покой, додето тя не бъдела най-хубавата на земята. Най-сетне намислила нещо, нашарила си лицето, облякла се като стара продавачка и никой не можел да я познае. Тъй преобразена, тя отишла през седемте планини при седемте джуджета, похлопала на врата и се провикнала:

– Ей, хубава стока, ей!

Снежанка надникнала през прозореца и рекла:

– Добър ден, бабо, какво продаваш?

– Добра стока, хубава стока – отговорила продавачката, – панделки от всички цветове – и извадила една, която била изплетена от пъстра коприна.

„Тая честна жена мога да я пусна вътре“ – си помислила Снежанка, отворила вратата и си купила панделка.

– Чедо – рекла старата, – я виж как изглеждаш! Ела да ти върже панделката както трябва.

Снежанка нищо не подозирала; тя застанала пред нея, за да ѝ върже новата панделка. Ала старицата метнала панделката на врата ѝ и я затегнала бързо тъй здраво, че на Снежанка ѝ спрял дъхът и тя паднала на земята. Изглеждала като мъртва.

– Нека сега да ми бъдеш най-хубавата! – рекла мащехата и бързо си тръгнала.

Не след дълго, привечер, седемте джуджета се завърнали вкъщи. Колко много се изплашили те, като видели тяхната хубава Снежанка просната на земята! Тя не помръдвала, сякаш била мъртва. Джуджетата я повдигнали и като видели, че е стегната с панделката, разрязали плата: тогава тя почнала да диша слабо и полека-лека се съживила. Като чули какво се е случило, джуджетата рекли:

– Старата продавачка не е никоя друга освен безбожната царица. Пази се и не пускай никого вътре, когато не сме при тебе.

А злата жена, като стигнала в палата, отишла пред огледалото и попитала:

*– Огледалце, огледалце от стената,
коя е най-хубава на земята?*

Тогава огледалото отговорило както и преди:

*– Най-хубава на земята сте, царице, вие,
но сред горските дървета,
при добричките джуджета,
грей Снежанка,
що по хубост сто пъти ви бие.*

Като чула това, много се уплашила, защото разбрала, че Снежанка е отново жива.

– Ала сега – рекла тя – ще измисля нещо, което ще те провали в земята.

С магии, каквито тя знаела, направила един отровен гребен. Преоблякла се тогава и се преобрази-ла на друга старица, та отишла през седемте планини при седемте джуджета, похлопала на вратата и се провикнала:

– Ей, добра стока, ей!

Снежанка надникнала навън и рекла:

– Върви си по пътя, аз не смея никого да пусна вкъщи.

– Ала да видиш ти е позволено, нали? – рекла старата, извадила отровния гребен и го вдигнала. Гребенът толкова много се харесал на детето, че то се излъгало и отворило вратата.

Като се спазарили, старата рекла:

– Дай да те среща както трябва.

Бедната Снежанка не подозирала нищо и оставила старицата да я среше, ала щом като тя забола гребена в косите ѝ, отровата започнала да действа и момичето паднало в безсъзнание на земята.

– Ех ти, първа хубавице – рекла злобната жена, – свършено е вече с тебе. – И си отишла.

Но за щастие, скоро се мръкнало и дошъл часът, когато се завръщали седемте джуджета. Като видели Снежанка да лежи сякаш мъртва на земята, те веднага подозрели, че това е работа пак на мащехата. Прегледали добре момичето, намерили отровния гребен и щом го извадили, Снежанка дошла пак на себе си и им разказала какво се е случило. Тогава те още веднъж ѝ поръчали да бъде нащрек и на никого да не отваря вратата.

Царицата пък в това време застанала у тях пред огледалото и рекла:

*– Огледалце, огледалце от стената,
коя е най-хубава на земята?*

Тогава то отвърнало както и преди:

*– Най-хубава на земята сте, царице, вие,
но сред горските дървета,
при добричките джуджета,
грей Снежанка,
що по хубост сто пъти ви бие.*

Като чула огледалото да говори така, тя се разтреперила от гняв.

– Снежанка трябва да умре – извикала тя, – та ако ще това да струва и моя собствен живот!

След това тя отишла в една скрита, усамотена стая, където никой не влизал, и направила там една страшно отровна ябълка. Външно ябълката изглеждала хубава, била наполовина бяла, наполовина червена, тъй че се прищявала всекиму, който я погледнел. Когато ябълката била готова, мащехата нашарила лицето си, преоблякла се като селянка и тъй отишла през седемте планини при седемте джуджета. Тя похлопала, ала Снежанка подала главата си през прозореца и рекла:

– Не смея никого да пусна, седемте джуджета ми забраниха.

– Добре, отговорила селянката, – ала аз искам да се отърва от тия ябълки – ще ти подаря една.

– Не – рекла Снежанка, – не смея нищо да приема.

– Страх ли те е? – казала старата. – На, виж, аз ще разрежа ябълката на две части; ти изяж червената половина, а пък аз ще изям бялата.

Ала ябълката била тъй изкусно направена, че само червената половина била отровна. На Снежанка очите останали в хубавата ябълка и като видяла, че селянката яде от нея, не могла повече да отказва, подала ръка навън и взела отровната половина. Ала щом отхапала едно късче от нея, паднала мъртва на земята. Тогава царицата я изгледала с жесток поглед, изсмяла се високо и рекла:

– Бяла като сняг, червена като кръв, черна като абанос! Тоя път джуджетата не могат да те събудят.

И когато вкъщи запитала огледалото си:

*– Огледалце, огледалце от стената,
коя е най-хубава на земята?*

то ѝ отговорило най-сетне:

– Вий, царице, вий сте най-хубава на земята.

Тогава завистливото ѝ сърце се успокоило – колкото може да се успокои едно завистливо сърце.

Когато вечерта джуджетата си дошли, те намерили Снежанка просната на земята – тя не дишала вече, била мъртва. Те я повдигнали, прегледали дали ще намерят нещо отровно, развързали панделките ѝ, сресали ѝ косите, измили ги с вода и вино, ала нищо не помогнало. Милото дете било мъртво и мъртво си останало.

Те я поставили в един ковчег, седнали всичките седем до него и почнали да я оплакват, и плакали три дена. След това мислели да я погребат, ала тя

изглеждала още свежа като жив човек и хубавите ѝ страни били още червени. Те си рекли:

– Не можем да спуснем такава красота в черната земя.

Поръчали ѝ един прозрачен ковчег от стъкло, за да може да се вижда тя от всички страни, положили я в него и написали със златни букви името ѝ и че тя била царска дъщеря. Тогава поставили ковчега на върха на планината и едно от тях стояло винаги при него и го пазело. И животните започнали също да идват и да оплакват Снежанка – първо една кукумявка, после една врана, най-сетне един гълъб.

И дълго, дълго лежала Снежанка в ковчега и не повяхвала, а изглеждала сякаш спи, защото все още била бяла като сняг, червена като кръв и черноока като абаносово дърво. Ала случило се, че един царски син попаднал в гората и дошъл в къщата на джуджетата за да пренощува. Той видял на планината ковчега и хубавата Снежанка в него и прочел онова, което било написано със златни букви. Тогава рекъл на джуджетата:

– Дайте ми ковчега, ще ви дам за него каквото пожелаете.

Ала джуджетата отговорили:

– Не го даваме за всичкото злато на света.

Тогава той казал:

– Като е тъй, подарете ми го, защото аз не мога да живея, ако не виждам Снежанка; аз ще я почитам като своя любима.

Като говорел така, добрите джуджета се съжалили над него и му дали ковчега. Царският син накарал слугите си да го вземат на рамене. Тогава се случило така, че те се спънали в един храст и от разтърсване-

то отровната хапка от ябълката паднала от устата на Снежанка. И не след дълго тя отворила очите си, надигнала капака на ковчега, изправила се и оживяла.

– Ах, Господи, къде съм? – извикала тя.

Царският син казал, преизпълнен от радост:

– Ти си при мен! – И като ѝ разказал какво се е случило, добавил:

– Обичам те повече от всичко на света, ела с мен в палата на баща ми – ще ми станеш невеста!

Снежанка се съгласила и отишла с него, а сватбата им станала с голям блясък и веселие.

На празника била поканена също и мащехата на Снежанка. Като се облякла с хубави дрехи, тя отишла пред огледалото и рекла:

*– Огледалце, огледалце от стената,
коя е най-хубава на земята?*

Огледалото отговорило:

*– Най-хубавата на земята сте, царице, вие –
но невестата по хубост сто пъти ви бие.*

Тогава злата жена избълвала една клетва и тъй се уплашила, тъй се уплашила, че не знаела какво да прави. Отначало не искала да отиде дори на сватбата. Ала не можела да намери покой: трябвало да отиде и да види младата царица. И когато я видяла, тя познала Снежанка и останала вцепенена от страх на мястото си. Тогава ѝ донесли с клещи едни железни обувки, нажежени до червено над разпалени въглища, и я принудили да ги обуе и да танцува, докато паднала мъртва на земята.